

dr hab. S. W. Kłopot- prof. nadzw.

Instytut Socjologii Uniwersytetu Wrocławskiego

Socjodemograficzne uwarunkowania jakości życia niepełnosprawnych

abstrakt

Począwszy od NSP 1978 roku GUS dysponujemy coraz precyzyjniejszym pomiarem statystycznym problemu niepełnosprawności w Polsce. Systematyczny wzrost liczby niepełnosprawnych w społeczeństwie i socjoekonomiczne konsekwencje tego problemu wymuszają koncentrację badań naukowych nad różnymi aspektami tego zjawiska. Polska literatura przedmiotu dotycząca różnych aspektów/ wymiarów niepełnosprawności jest ogromna i oczywiście w tym wystąpieniu nie podejmuję się zreferowania głównych nurtów teoretycznych i ich empirycznych egzemplifikacji. Przypomnieć wypada w tym miejscu zrealizowany w latach 2008-2009 projekt finansowany ze środków Unii Europejskiej: „Ogólnopolskie badanie sytuacji, potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych”, w którym przeprowadzono między innymi badania kwestionariuszowe na reprezentatywnej 100 tysięcznej próbie osób z naruszoną sprawnością. W publikacjach będących pokłosiem zrealizowanego projektu znajdujemy w miarę pełne informacje o obiektywnych i subiektywnych wymiarach jakości życia niepełnosprawnych, do których będę się odwoływał w tym wystąpieniu.

Dla jakości życia niepełnosprawnych zasadnicze znaczenie poza wiekiem nabycia niepełnosprawności i jej rodzajem mają:

- a) miejsce zamieszkania niepełnosprawnych: miasto/ wieś, wyznacza ono kontekst środowiskowy funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz jakość i dostępność szeroko rozumianej infrastruktury społecznej; począwszy od systemu instytucjonalnego państwa a na organizacjach trzeciego sektora skończywszy,
- b) sytuacja rodzinna niepełnosprawnych, przez którą należy rozumieć: typ rodziny pochodzenia, zrealizowany model małżeństwa i rodziny przez osoby dorosłe inaczej mówiąc krąg rodzinny i krewniaczy jako grupa umożliwiająca zaspokojenie większości potrzeb egzystencjalnych niepełnosprawnych.
- c) Szanse aktywności edukacyjnej a w dorosłym życiu aktywności zawodowej.

W swym wystąpieniu koncentruję się przede wszystkim na wydobyciu różnic w jakości życia niepełnosprawnych wynikających z miejsca zamieszkania oraz środowiska rodzinnego osób z ograniczoną sprawnością.